

Elaija - Nọmba Asaa

Onye Mbụ na Onye Ikpeazụ

Jeff Pippenger

2023-10-07

Anyị na-akọwapụta afọ 1863 dika ebe nnwale ikpeazụ n'usoro ule ndi malitere na nnukwu nkuda-mmụọ nke 1844. Isi ihe mbụ nke echiche anyị bụ eziokwu ahụ na mmeghari Millerite kwusiri mgbe e debara ụka Seventh-day Adventist n'akwukwọ n'iwu n'aka ochichi United States n'otu afọ ahụ kpomkwem. Mmeghari ahụ nke malitere n'amuma n'afọ 1798, kwusiri n'afọ 1863.

Mmụọ nsọ na-agwa anyị na mgbe mmụọ ozi di ike nke Mkpughe iri na asato rịdatara n'ubochi Septemba 11, 2001, e jirila ihe omume ahụ mee onyinyo tupu ya emee n'ime mmeghari ndi Millerite mgbe mmụọ ozi nke Mkpughe iri rịdatara. Mmeghari ndi Millerite malitere n'oge ogwugwu n'afọ 1798, mgbe e kpughere ohuu nke osimiri Ulai di n'ime isi nke asato na nke itoolu nke Daniel. Mmeghari nke ndi otu nari na puku iri anọ na anọ malitere n'oge ogwugwu n'afọ 1989, mgbe e kpughere ohuu nke osimiri Hiddekel di n'ime isi ato ikpeazụ nke Daniel.

Ma oge ngwucha abuo ahụ malitere nkewa na-aga n'ihu nke ndi mbụ a hoputara site n'aka Chineke puo n'ebe ndi no n'ime mmeghari nke akuko ihe mere eme ha di iche iche no. Mgbe iwu bu isi nke akuko ihe mere eme nke o bua n'ime ha kwadoro n'ihu oha, mmụọ ozi nke akuko ihe mere eme nke o bua dara. Ozi ahụ, mmeghari ahụ, na onyeozu ahụ bu ngwaworu ndi Onyenwe anyi jiri n'akuko ihe mere eme nke o bua gosiputa mmehie nke ndi mbụ a hoputara, n'ihia na dika Kraist kuziri banyere oru Ya, o buru na O biaghi, ndi Juu na-emegide emegide nke akuko ihe mere eme ahụ agaraghi enwe mmehie. Onyeozu ahụ, ozi ahụ, na mmeghari ahụ bu ngwaworu nke ikpe nke ga-eme ka ndi mbụ a hoputara zaa ajuju maka iju ihè na-aga n'ihu nke akuko ihe mere eme ha di iche iche, ma mgbe mmụọ ozi ahụ dara, o kporo akara na usoro ikpe nke ndi nke ogbugba ndu mbu amalitela. A na-amata ngwaworu nke ikpe ahụ mgbe ndi amuma ndi na-egosi akuko ihe mere eme ahụ na-eri ozi e nyere ha site n'aka Onyenwe anyi. Mgbe ha riri ozi ahụ, ha eweputa ya gaa n'ebe ndi mbụ a hoputara no, bu ndi a kowara dika ndi isi ike na ndi nnupuisi, ndi na-agaghi anu ma o bu tugharia. Ozugbo mmụọ ozi ahụ dara ma rie ozi ahụ, ikpe nke ndi nnupuisi ahụ amalite.

Anyi na-etinye usoro ikpe nke Izrel oge ochie, di ka e gosiri n'akwukwọ Onu Ogugu, n'akuko ihe mere eme nke mmeghari Millerite; ma n'ikpeazu, anyi ga-etinye usoro nnwale a n'oru n'ime mmeghari nke ndi puku nari na iri anọ na anọ. A ghaghi ikpebi ihe nnochianya nke onuogu "iri" putara site n'onodu nke akuku Akwukwọ Nso ahụ ebe e ji ya aru oru.

Usoro nke ule iri ahụ na-amalite n'oge nkuda mmụọ ahụ, ma o bu n'Oké Osimiri Uhie n'aka Izrel oge ochie ma o bu n'Oktoba 22, 1844 n'aka ndi Millerait. Nwanyi White na-akowa eziokwu ndi ahụ bu "akara ala" e meghe n'oge ahụ, malite n'ihe o kporo "igafe oge." Nkuda mmụọ nke ndi Hibru bu iyi egwu nke ndi agha Fero. Enweghi okwukwe n'ike Chineke n'ime ndi Hibru gosiputara onwe ya site n'otu ha si zaghachi ujo ha nwere n'ihu ndi agha ndi iro ha, dika o merekwa n'ule nke iri, nke ikpeazu. Jizos na-egosi ogwugwu site na mmalite, ya mere ujo ndi dike

nọ n'Ala Nkwa ahụ, nke ndị nledo iri ahụ kọwara, bụ otu ụjọ ahụ kwa nke wetarakwa nkụda mmụọ ha n'akụkụ Oké Osimiri Uhie. Ule nke iri, nke ikpeazụ, maka ngaghari Millerait ga-abụ amụma oge, dika Oktoba 22, 1844 dīkwara.

Nnukwu nkụda mmụọ ahụ n'ime nnwale na-aga n'ihu nke akụkọ ihe mere eme Millerite kpọrọ akara mmalite nke akụkọ ihe mere eme nke e ji nnapụta Izrel oge ochie site n'Ijpt gosi nke ọma. Malite n'Oké Osimiri Uhie, e nwere usoro nnwale iri, nnwale ikpeazụ ahụ kwa ga-egosiputa nke mbụ. "Ngafe oge" ahụ n'oge nnukwu nkụda mmụọ ahụ sitere n'ighotahie amụma oge. Nke ikpeazụ n'usoro nnwale maka Izrel nke mmụọ ga-adikwa ka nke mbụ. N'afọ 1863, ndị ndu Izrel nkịti hōrōrō ilaghachi n'usoro omumụ nke Akwukwọ Nso nke ndi ha ka kpọrọ ada Rom, ma ju, ma o bu i nwere ike ikwu, ghotahie, amuma oge kasi ogologo n'ime Bible. Njedebe nke nnwale iri ahụ n'ime ma Izrel nkịti ma Izrel nke mmụọ ka e ji mmalite ya nochite anya ya. Ma na njedebe, n'onodu abuo ahụ, ndi nnupu isi gosiputara ochicho ilaghachi n'ebe ahụ e si kpoputa ha ugbo a.

Site n'iji ugboro asaa ahụ nke Levitikos iri abuo na isii, Adventizim Laodisia meputara nnukwu nsogbu amuma ha ahughị tupu oge eruo. Ruo taa, ha enwebeghi ike idozi nsogbu ahụ, o bu ezie na ha na-eweta udi nri di iche iche nke akukọ ifo n'igbalị ime otu ahụ. Nsogbu ahụ di n'amaokwu ahụ Nwannaanyi White kporo ntola na ogidi etiti nke Adventizim.

"Akwukwọ Nso nke, kariya nke o bula ozọ, buworo ma ntola ma ogidi etiti nke okwukwe Obibia ahụ bu nkwaputa a, 'Ruo puku ubochi abuo na nari ato; mgbe ahụ ka a ga-eme ka ebe nso di ocha.' [Daniel 8:14.]" The Great Controversy, 409.

Okpukperechi nwere otutu ihe ha na-ekwu banyere amaokwu nke iri na anọ, ma ha anaghi ewere n'uche nno nleba mbu a ga-eme banyere amaokwu ahụ. Nleba ahụ bu na amaokwu nke iri na anọ bu "aziza." Aziza enweghi ihe o putara, ma o buru na o naghị agunye ajuju nke na-akpata aziza ahụ. A pughi ikewapu amaokwu nke iri na ato n'amaokwu nke iri na anọ n'uzo ezi uche di na ya, n'usoro uo asusu, ma o bu n'uzo kwesiri ekwesị, n'ih na amaokwu nke iri na ato bu ajuju ahụ, amaokwu nke iri na anokwa bu aziza ya.

Ajuju ahụ, mgbe a kowara ya n'ezie ma n'ezie ikpe, na-eweta ihe-okwu di nno iche nye amaokwu nke iri na anọ kariya ihe Adventism na-akuzi. Nke a aputaghi na amaokwu nke iri na anọ abughi "ntola na ogidi etiti nke okwukwe Advent," n'ih na o bu ya. O putara na mgbe Adventism ghotaghi nke oma ma wezuga oge asaa ahụ n'afọ 1863, ha enweghi ike ikowa n'uju ihe amaokwu nke iri na anọ putara n'ezie. N'Akwukwọ Nso, okara eziokwu abughi eziokwu. Mgbe aghotara ya nke oma, ajuju nke amaokwu nke iri na ato na-achọ ka a mata amuma ahụ nke na-akara nhicha nke ebe nso ahụ a zopara n'okpuru ukwu, nakwa ka a mata amuma ahụ nke na-akara izopiakwu ndi agha ahụ n'okpuru ukwu. Amuma nke afọ puku abuo na nari ato na-ekwu maka 'ebe nso,' amuma nke afọ puku abuo na nari ise na iri abuo na-ekwu kwa maka 'ndi agha'.

Iji lebara mmekorita di n'etiti amaokwu abuo a anya nke oma chorọ omumu di ogologo, nke m na-achoghi ime n'oge a n'ime edemede ndi a. A kowawo isi ihe ndi a ugboro ugboro n'ime afọ ndi gara aga, a pukwara ihu ha n'usoro isiokwu Habakkuk's Tables. M ka na-atule ihe nnochianya nke Ilaija ma choo ibu uzo mechaa eziokwu ndi ahụ.

William Miller bụ Ịlajja nke mmalite Adventizim, nchoputa mbụ ya bụkwa oge asaa nke Levitikos iri abuo na isii; ya mere, iju eziokwu ahụ n'afọ 1863 bụ iju ozi Ịlajja. N'ebe a, ana m ekwuputa agwà nke Alfa na Omega nke na-eme ka njedebe mata na mmalite. A nochiri ule ikpeazu nke Izrel oge ochie anya n'ule mbụ. Ule abuo ahụ na-anochi anya ujo na mba ndi ogo mmuo kariji Chineke n'ike. Ebe ule nke iri bu otu ihe ahụ n'ukpuru, o bu nnupuisi kariji nke ukwu karija ule mbu ahụ, n'ihhi na akuko banyere mmeri Chineke n'ule mbu ahụ kwesiji iweta ntukwasị obi siri ike n'ime ndi nnupuisi ahụ. Ha gosiputara iju Chineke ha n'agbanyeghi ihe akaebe nke ike Ya ka ukwu karija nke ha nwere n'Oké Osimiri Uhie. Adventizim Millerait ruo n'afọ 1863 amalitelari ikowa ihe kpatara nnukwu ndakpo olileanya ahụ ji buru oru di ike nke Chineke, ma ha ka kpebiri ihoputa onye-isi ma laghachi n'Ijpt ma ju ozi ahụ Daniel kporo "iyi" nke Mosis nke Ịlajja nochiri anya ya.

Kama iweputa oge iji kwaa ihe ama nke izi ezi nke "oge asaa" dika amuma oge, ebun n'uche m bu iji ezi uche di mfe gosi izi ezi ya n'uzo ozo. N'ihhi na maka mmeghari ahụ nke malitere n'afọ 1798, ule ikpeazu nke afọ 1863 ga-anochikwakwa ule ikpeazu maka mmeghari nke mmuo ozi di ike nke Mkpughe iri na asato. Mkpali nsọ ekwuola nke oma ihe ule ikpeazu ahụ bu maka mmeghari abuo ahụ.

“Setan bu... na-anogide na-akpalite ihe ugha ka o wee duru ndi mmadu puo n'ezikwu. Aghugho ikpeazu nke Setan ga-abu ime ka ama nke Mmuo nke Chineke ghara inwe uru o bu. 'Ebe ohu na-adighi, ndi mmadu na-ala n'iyi' (Ilu 29:18).” Selected Messages, book 1, 48.

O dighi uzo eziokwu di na ya isi were ihe Ellen White dere ma kwuo na o kwadoghi nke oma "oge asaa" nke Levitikos iri abuo na isii. Sister White, dika anyi kwuburu na mbu n'akwukwo ndi a ma dika e deputara nke oma n'usoro a kporo *Habakkuk's Tables*, na-agwa anyi kpomkwem na Chineke duziri ma chaati 1843 ma nke 1850. O na-akuzi kpomkwem na tebul abuo ahụ bu mmezu nke Habakkuk isi nke abuo. Chaati abuo ahụ na-egosi "oge asaa" nke Levitikos iri abuo na isii dika etiti nhazi eserese nke nke o bu n'ime ha. N'ime chaati abuo ahụ, ahiri nke "oge asaa" nwere obe Kraist dika etiti ahiri amuma nke "oge asaa" ahụ.

Tinyere nkwo ya n'ebe tebul abuo Habakkuk no, o dekoru otutu ugboro na anyi ga-anogide n'ikosa ozi ahụ nke e gosiputara site n'afọ 1840 ruo 1844, ma onye o bu n'ime ndi odeakuko ihe mere eme ndi Adventist nke na-ekwu maka otu ndi Millerite si kwalite ozi ha kposara, na-akowaputa na ha jiri chaati 1843. O bughị naani na o kwadoro ozi ndi e sere n'elu chaati ndi ahụ, ma duo ndi nke Chineke odu ka ha nogide n'ikosa otu ozi ahụ kpomkwem nke e gosiputara n'akuko ihe mere eme ahụ, o na-enyekwa otutu nkebi okwu ebe o na-ado aka na nti na a ga-awakpo ozi ndi ahụ n'ime akuko ihe mere eme nile nke ndi foduru nke Chineke. Mgbe o na-ado aka na nti banyere mwakpo ndi ahụ, o na-akowaputa ugboro ugboro na o bu oru ndi nche Chineke igbachitere eziokwu ndi ahụ kpomkwem.

O buru na eserese ndi ahụ ezighi ezi, mgbe ahụ ozi ndi ha na-anochi anya ha n'uzo ihe osise ezighi ezi. O buru na ozi ndi Millerite kwusara site n'afọ 1840 ruo n'afọ 1844 ezighi ezi, mgbe ahụ nkwo Ellen White mere ugboro ugboro na ozi ndi Millerite bu ntoala ahụ bukwa ihe na-ezighi ezi. O buru na ozi ndi ahụ ezighi ezi, mgbe ahụ iwu ya nile o na-enye ugboro ugboro ka a nogide na-ekwusa eziokwu ndi ahụ kpomkwem bu ndumodu ugha. O buru na ozi ndi Millerite adighi

anochi anya ntọala ndi ahụ e kwesiri ichekwa ma debe ha puo n'olu ogu Setan, mgbe ahụ ndumodu ndi ahụ bukwa ihe njehie di n'ime ha. Iru nkwubi okwu na ihe ndi a niile metutara ozi Elaija nke akuko ihe mere eme ahụ bu ihe njehie, ga-egosi n'uzo doro anya na Ellen White bu onye amuma ugha.

Adventizim nke oge a ka na-akuzi n'omumu ihe ha banyere Mkpughe na uka ndi foduru ga-enwe Mmuo nke Amuma, nke bu ama Jizos, ma n'ezie ha anaghi agwa ndi ha na-achọ iduga ka ha buru ndi otu uka na ha na-aju kparam nkwado na ido aka na nti Ellen White metutara eziokwu ndi ahụ mbu e ji toọ ntọala na akuko ihe mere eme ha. Gini ka amaokwu na-esonu putara nye gi?

“Anyi enweghi ihe o bua anyi ga-atu egwu gbasara odinihu, ma e wezuga ma o buru na anyi echefu uzo Onyenwe anyi si duru anyi, na ozizi Ya n'akuko ndu anyi gara aga.” *Life Sketches*, 196.

N'afọ 1863, ngaghari Millerite rutere n'onwucha ya ma debanye aha di ka otu iwu kwadoro n'ihu goomenti nke n'ikpeazu ga-emeputa oyiyi nye papacy ahụ, nke, dika nkowa Ellen White si di, bu njikota uka na ochichi.

“N'ime mmeghari ndi a na-eme ugbu a na United States iji nweta nkwado nke steeti maka uloro na omenala nke uka, ndi Protestant na-agbaso nzokwu ndi Katolik. Ee, karia nke ahụ, ha na-emepe uzo ka Ochichi Papacy nwetaghachi n'ime America nke ndi Protestant idi elu ochichi ahụ nke o tufuru n'Uwa Ochie.” *The Great Controversy*, 573.

N'okpuru nkwubi okwu ahụ na njiko iwu na goomenti bu akuku nke mkpa e ji ahazi nzuko, n'oge a na-akporo ndi ntorobia nke mba ahụ gaa n'ogbo mgbukpo obara a maara di ka Agha Obodo, mmeghari nke ndi Millerite biara na njedebe. N'afọ 1863, ma site n'isiokwu e biputara ma site na chaati ohuru, uka Seventh-day Adventist juru amuma ahụ banyere igba ohu nke Daniel kporo iyi Moses. N'afọ 1850, Onye-nwe kpoziri ndi Ya ka ha mee tebul nke abuo nke Habakkuk, ma dozie njehie ahụ nke O jidere aka Ya n'elu ya na tebul 1843. Chaati ahụ e nyere iwu ka e mee n'afọ 1850 mezuru nzube ya kparam, n'ihu na Ellen White kwuru na o huru “na Chineke no n'ibiputa chaati ahụ,” ebe o kporutakwa na e ji chaati 1850 mara na isi nke abuo nke Habakkuk.

Nzube nke chaati 1850 bu otu ihe ahụ nke chaati 1843. E mere ya ka o buru ngwa oru izisa ozi oma a ga-eji gosi uwa na-anwu anwu ozi nke mmuo ozi nke ato. N'afọ 1863, a tufuru ozi ahụ. Usoro onwunwa nke a na-anochi anya ya site n'usoro onwunwa ahụ nke malitere n'Oké Osimiri Uhie, malitere site n'amuma oge nke na-akowa ebe nsọ ahụ a ga-azoda n'amaokwu nke iri na ato nke Daniel asato, ma usoro onwunwa ahụ kwesiri site n'amuma oge nke na-akowa usuu ndi agha ahụ a ga-azoda n'amaokwu nke iri na ato nke Daniel asato.

Mgbe ahụ, anukwara m otu onye nsọ ka o na-ekwu okwu, onye nsọ ozo wee si onye nsọ ahụ nke na-ekwu okwu, Ruo ole mgbe ka ohu ahụ ga-adị banyere aja a na-achụ kwa ubochi, na njehie ahụ nke mbibi, nke ga-enyefe ma ebe nsọ ahụ ma usuu ndi ahụ ka a zopia n'okpuru ukwu? O sirikwa m, Ruo ubochi puku abuo na nari ato; mgbe ahụ ka a ga-eme ka ebe nsọ ahụ di ocha. Daniel 8:13, 14.

Usoro ule ahụ nke malitere na Oktoba 22, 1844, nwere akara nke Alfa na Omega. Mmalite nke usoro ule ahụ bụ amụma oge nke nọchiri anya ebe nsọ ahụ a ga-azọda n'okpuru ụkwụ. Ọ bụ amụma nke mụputara nnukwu ihè mgbe e mezuru ya. Usoro ule ahụ nke kwusiri na 1863, nwere akara nke Alfa na Omega. Njedebe nke usoro ule ahụ bụ amụma oge nke nọchiri anya usuu ndị agha ahụ a ga-azọda n'okpuru ụkwụ. Ọ bụ amụma e zubere ka o mụputa nnukwu ihè mgbe e mezuru ya. Ọ bụ amụma oge nke Ilaija nke akụkọ ihe mere eme ahụ gosiputara, ma mgbe a juru ya ma debe ya n'akụkụ, ọ mụputara nnukwu ọchịchiri.

Nke a kwa bụ ikpe omuma ahụ, na ihè abatala n'ụwa, ma mmadụ hụrụ ọchịchiri n'anya karịa ihè, n'ihì na omume ha bụ ajoye. Jọn 3:19.

Ezi uche m bu imecha isiokwu a ka m kwusiri ya bụ ihe ahụ m kwuburula. Ọ bụ Chineke site n'aka Ellen White kwadoro chaatị 1843 na 1850 ahụ?

“Ahụwo m na ọ bụ aka Onyenwe anyị duziri chaatị 1843 ahụ, nakwa na e kwesighi imeghari ya; na onuogu ndi ahụ di dika Ọ choro ka ha di; na aka Ya dikwasiri ya ma zoo njehie di n'ime ufodu n'ime onuogu ndi ahụ, ka onye o bula ghara ihu ya, ruo mgbe e wepuru aka Ya.” Early Writings, 74.

“Ahuru m na Chineke no n'oru mbiputa nke chaatị ahụ site n'aka Nwanna Nichols. Ahuru m na e nwere amuma banyere chaatị a n'ime Akwukwo Nso, ma o buru na e mere chaatị a maka ndi Chineke, o buru na o zuru otu onye, o zuru onye ozokwa, ma o buru na otu onye choro ka a see chaatị oheru n'ogo ka ukwu, mmadu niile chokwara ya otu ahụ.” Manuscript Releases, number 13, 359; 1853.

Ọ bụ Chineke, site n'aka Ellen White, kwadoro ozi ndi Millerite kwusara n'oge akukọ ihe mere eme nke afọ 1840 ruo 1844?

“Chineke anaghi enye anyi ozi oheru. Anyi ga-ekwusa ozi ahụ nke n'afọ 1843 na 1844 kpoputara anyi n'ime uka ndi ozo.” Review and Herald, Jenwarị 19, 1905.

“Chineke na-akpo anyi ka anyi nye oge anyi na ike anyi n'oru ikwusara ndi mmadu ozi ndi ahụ kpaliri ndi ikom na ndi inyom n'afọ 1843 na 1844.” Manuscript Release, Number 760.

“A ghaghị ime ka ozi niile e nyere site n'afọ 1840–1844 buru nke di ike ugbo a, n'ihì na e nwere otutu mmadu ndi tufuru ntuziaka ha. Ozi ndi ahụ aghaghị iru uka niile.

“Kraist siri, ‘Ngosi nādiri anya unu, n'ihì na ha nāhụ; na ntị unu, n'ihì na ha nā-anụ. N'ihì na n'ezie asị m unu, na otutu ndi-amuma na ndi ezi omume chosiri ike ihu ihe ndi unu nāhụ, ma ha ahughị ha; na inu ihe ndi unu nā-anụ, ma ha anughị ha’ [Matthew 13:16, 17]. Ngosi nādiri anya ndi huru ihe ndi ahụ e huru n'afọ 1843 na 1844.’”

“E nyewo ozi ahụ. Ọ gaghikwa enwe igbu oge n'ikwughachi ozi ahụ, n'ihì na ihe iriba ama nke oge ndi a na-emezu; a ghaghị iru oru mmechi ahụ. A ga-aru nnukwu oru n'oge di mkpirikpi. N'oge na-adighi anya, a ga-enye ozi site n'ihoputa nke Chineke, nke ga-abawanye ruo n'igho akwa mkpu siri ike. Mgbe ahụ Daniel ga-eguzo n'oke e kenyerere ya, inye àmà ya.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

“A ga-amuriri eziokwu ndi anyi natara n’afọ 1841, ’42, ’43, na ’44 ugbo a ma kwusaa ha. A ga-ekwusakwa ozi nke ndi mmufo-ozi mbu, nke abuo, na nke ato n’odinihu n’olu ukwu. A ga-enye ha n’ikpebisi ike nke ukwu na n’ike nke Mmufo Nso.” Manuscript Releases, volume 15, 371.

“Anyi ghotara adighi-ike na ntakiri idi ukwu nke oru a ugbo a. Anyi enweela ahumihe. N’iru oru Chineke nyere anyi, anyi puru iji ntukwaso obi gaa n’ihu, n’ibu ndi e mere ka obi sie anyi ike na O ga-abu arumoru anyi. O ga-anonyere anyi n’afọ 1906, dika O nonyere anyi n’afọ 1841, 1842, 1843, na 1844.” Loma Linda Messages, 156.

“Ndi niile guzo dika ndi nkuzi na ndi ndu n’uloru anyi di iche iche ga-adikwa ike n’okwukwe nakwa n’ukpuru nke ozi mmufo ozi nke ato. Chineke chorọ ka ndi Ya mara na anyi nwere ozi ahụ dika O nyere anyi ya n’afọ 1843 na 1844.” General Conference Bulletin, Eprel 1, 1903.

“Ido aka na nti ahụ abiala: E kwesighi ikwe ka ihe o bula bata nke ga-akpaghasi ntoala nke okwukwe ahụ nke anyi noworo na-ewukwaso kemgbe ozi ahụ bira n’afọ 1842, 1843, na 1844. Anọ m n’ime ozi a, ma kemgbe ahụ ka m guzoro n’ihu uwa, na-adi eziokwu nye ihè ahụ nke Chineke nyere anyi. Anyi adighi atu ime ka ukwu anyi si n’elu ikpo okwu ahụ wepu, nke e debere ha n’elu ya ka anyi na-achọ Onyenwe anyi kwa ubochi site n’ekpere siri ike, na-achọ ihè. I na-eche na m puru ihapu ihè ahụ Chineke nyere m? O ga-adi ka Nkume Ebighi Ebi. O nowo na-eduzi m kemgbe e nyere ya.” Review and Herald, April 14, 1903.

O bu na Chineke, site n’aka Ellen White, dorọ ndi Ya aka na nti ka ha guzogide mwakpo ndi ga-emebi eziokwu nke akuko ihe mere eme nke ndi Millerite?

“A ga-echekwa nke oma nnukwu akara-nzokwu nke eziokwu, nke na-egosi anyi ebe anyi no n’akuko ihe mere eme amuma, ka e wee ghara idokpu ha daa, ma jiri ozizi ndi ga-eweta mgbagwoju anya kama ezi ihè dochie ha.” Selected Messages, book 2, 101, 102.

“Taa Setan na-achọ ohere ikwatu ihe iriba ama ndi ahụ nke eziokwu,—ihe ncheta ndi e guzobere n’uzo; anyi kwa chorọ ahumihe nke ndi oru toworo eto ndi wuru ulo ha n’elu nkume siri ike, ndi site n’akuko ojoo nakwa n’akuko oma jidesiri eziokwu ike.” Gospel Workers, 104.

“Chineke adighi ahapu uwa n’enweghi ndi ikom nwere ike imata odiche di n’etiti ezi ihe na ihe ojoo, ezi omume na ajo omume. Chineke nwere ndi ikom O hoputara ka ha guzo n’ihu ogo n’oge ihe mberede. N’oge nsogbu, O ga-ebuli ndi ikom elu dika O mere n’oge ochie. A ga-akpo ndi ikom na-eto eto ka ha jikoo onwe ha na ndi agadi na-eburu okoloto, ka e wee mee ka ha sie ike ma kuziere ha site n’ahumahu nke ndi a kwesiri ntukwaso obi, ndi gafeworo n’otutu ogo, na ndi Chineke, site n’akaebe nke Mmufo Ya, gwaworo okwu otutu ugboro, na-egosi uzo ziri ezi ma na-akatọ uzo na-ezighi ezi. Mgbe ihe ize ndu bilitere, nke na-anwale okwukwe nke ndi Chineke, ndi oru mbido ndi a ga-akoghachi ahumahu nke oge gara aga, mgbe udi nsogbu ndi ahụ bira, mgbe a juru eziokwu ajuju, mgbe e webatara echiche ndi ijuanya, ndi na-esiteghi n’aka Chineke.”

“Ahumahu nke ndi oru ndi meworo agadi ahụ di mkpa ugbo a; n’ihi na Setan na-eche nche ohere o bula iji mee ka ihe iriba ama ochie ndi ahụ ghara iba uru,—ihe ncheta ndi e guzobeworo n’uzo.” Review and Herald, November 19, 1903.

N'afọ 1863, mmeghari Millerite kwusiri site n'iji eziokwu mbu ahụ e duru Ilaija nke akuko ihe mere eme ahụ ka o ghota. Nnwale ikpeazu ya dabeere n'amaokwu abuo ahụ di na Daniel asato nke na-akowa izoda ebe nsọ na usuu ahụ n'okpuru ukwu. E meghere ihè nke ebe nsọ na nke mbu n'ime ule iri ahụ, e mekwara ka ochichiri bjakwasị usuu ahụ na nke ikpeazu n'ime ule iri ahụ.

“Otu ihe doro anya: ndi Adventist nke Ubochi nke Asaa ndi ahụ na-eguzo n'okpuru okoloto Setan ga-ebu uzọ hapu okwukwe ha n'idọ aka ná ntị na iba mba ndi di n'ime Testimonies nke Mmuo Chineke.

“A na-akpo oku ka e nwee nsopuru-kachasi nye Chineke na ozi nsọ kari, a na-akpokwa ya ugbo a, o ga-anogidekwa na-akpo. Ufodu n'ime ndi na-ekwuputa ugbo a aro Setan ga-abata n'uche ha. E nwere ndi no n'onodu ndi di mkpa e tinyere ntukwasị obi n'aka ha, ma ha aghotaghi eziokwu maka oge a. A ghaghi inye ha ozi ahụ. O buru na ha anabata ya, Kraist ga-anabata ha, ma mee ka ha buru ndi oru ibe ya. Ma o buru na haaju inu ozi ahụ, ha ga-eguzo n'okpuru okoloto ojii nke Onye-isi nke Ochichiri.

“A ziri m ka m kwuo na eziokwu di oké onu ahia maka oge a na-emeghewanye ma na-aputa ihè nke oma n'uche mmadu. N'uzo puru iche, ndi ikom na ndi inyom ga-eri anu ahụ Kraist ma nuo obara ya. A ga-enwe mmepe nke nghota, n'ihu na eziokwu ahụ nwere ike igbasa mgbe niile. Onye malitere eziokwu nke sitere n'aka Chineke ga-abata n'idị n'otu nso, na nke ga-adiwanye nso, ya na ndi na-aga n'ihu imata ya. Mgbe ndi nke Chineke natara okwu ya dika achicha nke eluigwe, ha ga-amata na opupu ya akwadoro dika ututu. Ha ga-anata ike nke mmuo, dika ahụ si anata ike nke anu ahụ mgbe a riri nri.

“Anyi aghotaghi okara atumatu nke Onyenwe anyi n'inaputa umu Izrel n'ibu ohu Ijipt, na iduzi ha site n'ozara baa n'ala Kenan.

“Ka anyi na-achikotakwu uzari di nsọ nke na-enwu site n'ozima ahụ, anyi ga-enwe nghota doro anya kari banyere usoro ndi Juu, na ekele miri emi kari banyere eziokwu ya ndi di mkpa. Nnyocha anyi banyere eziokwu ka ezughị ezu. Anyi achikotala naani uzari ole na ole nke ihè. Ndi na-abughị ndi na-amu Okwu ahụ kwa ubochi agaghi edozi nsogbu ndi di n'usoro ndi Juu. Ha agaghi aghota eziokwu ndi e ji ozi nke ulo nsọ ahụ kuzie. A na-egbochi oru Chineke site na nghota uwa banyere nnukwu atumatu Ya. Ndu nke odinihu ga-ekpughe ihe iwu ndi ahụ putara, nke Kraist, mgbe e kpuchiri Ya n'ime ogidi igwe ojii, nyere ndi Ya.” Spalding and Magan, 305, 306.

Anyi ga-aga n'ihu na-atule ihe nnochianya Ilaija n'ihe metutara 1863 n'isiokwu na-esonu.